

P. 8, 16, 2.

1. निरुत्साह (निम् + उ०) m. *Abwesenheit aller Thatkraft, Kleinmuth*: उत्साहः सर्वदा कार्यो निरुत्साहो न यत्नतः HARIV. 14493.

2. निरुत्साह (wie eben) adj. f. *ohne Thatkraft, der nichts zu unternehmen wagt, keinen Muth habend, kleinmüthig* MBH. 4, 976. R. 4, 21, 6. 5, 85, 20. 6, 23, 30. KATHA. 15, 59. PAKHAT. 123, 23. ed. orn. 63, 18. HIT. II, 6. पलायनकृतोत्साहो निरुत्साहो द्विष्यते *keinen Muth habend die Feinde zu beslegen* MBH. 7, 1836 = MIAK. P. 18, 18.

निरुत्सुक (निम् + उ०) 1) adj. f. *unbesorgt, ruhig* An. 10, 14. MBH. 12, 7122. R. 3, 66, 13. *kein heftiges Verlangen tragend nach* (प्रति): ममापि कावसुतामनुस्मृत्य मृगयां प्रति निरुत्सुकं चेतः ÇAK. Ch. 30, 5. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Manu Raivata HARIV. 433. eines der Saptarshi unter dem 13ten Manu 486.

निरुद्ध (निम् + उ०) adj. *wasserlos* P. 6, 2, 184.

निरुद्ध 1) partic. s. u. रुद्धि + नि. — 2) m. N. pr. eines Fürsten MBH. 1, 6999.

निरुद्धगुद (नि० + गुद) m. *Mastdarmverengerung* Suçr. 1, 292, 18. Auch सनि० 2, 121, 19.

निरुद्धति s. u. उद्धति.

निरुद्धप्रकाश (नि० + प्र०) m. *Verengerung der Harnröhre* Suçr. 1, 292, 12 (wo fälschlich ०पकाश). 297, 5. 2, 121, 9. 19.

निरुध्यम (निम् + उ०) adj. f. *der sich nicht anstrengen will, unthätig, der die Hände in den Schooss gelegt hat, träge* MBH. 3, 4371. 8. 4301. HARIV. 13335. R. 4, 9, 49. 6, 23, 30. KULL. zu M. 9, 302.

निरुध्योग (निम् + उ०) adj. *der sich nicht anstrengt, sich gehen lässt*: यदा न प्रतियोद्धारस्तयोः ससोक्त के च न । निरुध्योगो तदा भूवा विजृहति ऽमराविच ॥ SURD. 4, 8. *kleinmüthig*: शरैः कृता निरुध्योगाः R. 6, 21, 16. BHIG. P. 8, 8, 29.

निरुद्धि (निम् + उ०) adj. *unangeregt, ruhig, unbesorgt* MBH. 1, 5556. 3, 2605. 8764. 4, 989. HARIV. 677. R. 6, 16, 81.

निरुद्धेग (निम् + उ०) adj. dass. MBH. 3, 7537. घराज्ञके जमपदे दुर्बला-
न्वत्त्वतः । भूतपति निरुद्धेगाः *in aller Ruhe* R. GOM. 2, 69, 28.

निरुपक्रम (निम् + उ०) adj. *anfangslos* BHIG. P. 6, 9, 44.

निरुपद्रव (निम् + उप०) adj. f. *der mit keinem Unfall —, mit keiner Widerwärtigkeit zu kämpfen hat, dem es wohl ergeht*: नहि संचयवान्काशिशृणुते निरुपद्रवः MBH. 3, 94. PAKHAT. II, 125. R. 6, 84, 1. नित्यपुष्पफलाशैव पादपा निरुपद्रवाः MBH. 12, 951. निरुपद्रवाणि नः कर्माणि प्रवृत्तानि भवन्ति *ungestört* ÇAK. 31, 3. — 2) *von dem oder von wo aus kein Unfall, keine Widerwärtigkeit ausgeht, Niemand Etwas zu Leide thut*: अस्मान्तः स्यादनादाता संमतो निरुपद्रवः । शिष्टो न शिष्टवत्स स्याद्वाक्मणो ब्रह्मविक्रविः ॥ MBH. 3, 1612. *keine Gefahr darbietend, stoher*: निम्नगाः RIG-ATA. 1, 40. स्थान PAKHAT. 74, 20. 264, 25. *von Gestirnen, die kein Unheil verkünden*: विमले च प्रकाशते विशाखे निरुपद्रवे R. 5, 73, 56. VARAH. BH. S. 18, 7. 23, 9. Hier spielen beide Bedeutungen in einander über, da die *unglückverheissenden* Gestirne selbst als *leidend* gedacht werden.

निरुपद्रवता (vom vorherg.) f. *Gefahrlosigkeit, Sicherheit*: निरुपद्रव-
तया राष्ट्रं च वृद्धिमेति KULL. zu M. 8, 302.

निरुपद्रुत (निम् + उप०) adj. *keine widerwärtigen Erscheinungen*
IV. Theil.

zeigend, von Gestirnen VARAH. BH. S. 97, 12.

निरुपधि (निम् + उप०) adj. *ohne Falsch, ehrlich, bieder*: ०जीवनता
DHARTAS. 88, 15. adv. in ०पालितप्रकृतिक Inschr. in Journ. of the Am.
Or. S. 7, 6, ÇI. 17.

निरुपधिष (निम् + उपधि-शेष) adj., über dessen Bedeutung bei
den Buddhisten BURNOUR in seiner Intr. 590. fgg. nachzusehen ist.

निरुपपत्ति (निम् + उ०) adj. *unangemessen* MADHJAM. 5, 41. Davon
nom. abstr. ०व n. 45.

निरुपपद (निम् + उप०) adj. *kein begleitendes Wort* (s. u. उपपद) bei
sich habend KULL. zu M. 2, 125.

निरुपपन्न (निम् + उप०) adj. 1) *keine Störungen erleidend*: कर्माणि
ÇAK. 31, 3, v. l. — 2) *kein Unheil bringend*, von Çiva Çiv.

निरुपभोग (निम् + उप०) adj. *nicht genüssend* SIKHJAK. 40.

निरुपम (निम् + उपमा) 1) adj. f. *seines Gleichen nicht habend*
HARIV. 16237. R. 2, 34, 1. BHAT. 2, 9. RIG-ATA. 4, 371. PRAB. 22, 13. —
2) m. *ein best. giftiges Thier* (गोधेरक) Suçr. 2, 289, 18, wo fälschlich
निद्र० gedruckt ist.

निरुपल (निम् + उ०) adj. *steinlos* gapa निरुद्धादि zu P. 6, 2, 184.

निरुपलेप (निम् + उ०) adj. *nicht beschmiert* VJUR. 154.

निरुपसर्ग (निम् + उप०) adj. *keine widerwärtigen Erscheinungen*
zeigend: यक्षाः VARAH. BH. S. 21, 17.

निरुपस्कृत (निम् + उप०) adj. *unverdorben* MBH. 12, 9079. शमेन त-
पसा चैव भक्ष्या च निरुपस्कृतः । प्रुद्धात्मा ब्राह्मणः 9768. 14, 1295. HA-
RIV. 11184.

निरुपस्कृत (निम् + उप०) adj. *unverändert, keine widerwärtigen Erschei-
nungen zeigend*: ०पक्षपक्षव० VARAH. BH. S. 47, 5. निरुपस्कृते वृते नीडः
94, 2.

निरुपाध्य (निम् + उ०) adj. f. *der nicht mit den Augen wahrzuneh-
men, immateriell* MBH. 13, 1101. निद्र० VJUR. P. in Verz. d. Oxf. H.
49, b, 20. Schol. bei WILSON, SIKHJAK. S. 31. Bei der letzten Schreib-
art hat man offenbar रूप vor Augen gehabt; vgl. निद्रप (wohl auch
निरुपाध्य) unreal, false, non-existent COLEBR. Misc. Ess. I, 397.

निरुपाधिक (निम् + 1. उपाधि) adj. *ohne Attribute* ÇAK. zu BH. An.
Up. S. 173. BHIG. P. 8, 12, 4.

निरुपाय (निम् + उ०) adj. *zu Nichts führend, vergeblich*: उच्छिद्यमा-
नो बलिना निरुपायप्रतिक्रियः KAM. NITIS. 11, 28.

निरुति (von वप् mit निम्) f. = निर्वीप Schol. zu KIR. ÇA. 92, 14.

निरुप्य (wie eben) adj. *auszustreuen, auszugliessen*: रुविस् TB. 1,
1, 8, 4. 8, 2, 3.

निरुप्लीष (निम् + उ०) adj. *ohne Kopfbinde, — Turban, mit ent-
blösstem Haupte* RIG-ATA. 2, 161.

निरुप्मन् (निम् + उ०) adj. *keine Wärme von sich gebend, kalt an-
zufühlen* HARIV. 2601: MBH. 14, 476 (निद्र०). Davon nom. abstr. निरु-
प्मन् n. 12, 11718.

निद्रुत s. u. 1. ऊतृ mit निम्. Nach WILSON 1) adj. a) *conventional,
accepted, (as the meaning of technical words or names in opposition
to their etymological sense alone.)* — b) *unmarried* (doch wohl nur fem.,
d. i. निम् + ऊतृ). — 2) m. a) *the force or application*